บทที่ 5

ผลการทดลองการนิยามคำ

การทดลองด้วยแบบทดลองการเชื่อมโยงคำในบทที่ผ่านมา ผลการทดลองนำไปสู่ข้อสันนิษฐานที่ว่า ระบบความหมายของคำในภาษาไทยของผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติมักเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์มากกว่าเชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบท ในขณะที่ระบบความหมายของคำในภาษาไทยของผู้พิการด้านการได้ยินมักเชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบทมากกว่าเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ เพื่อพิสูจน์ผลที่ได้จากการทดลองดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพิ่มเติม คือ ทดสอบด้วยแบบทดลองการนิยามคำ โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนปกติ จำนวน 30 คน ผู้พิการด้านการมองเห็น จำนวน 30 คน และผู้พิการด้านการได้ยิน จำนวน 30 คน นิยามคำนาม 30 คำ และนิยามคำกริยา 30 คำ เพื่อต้องการพิสูจน์ว่ากลุ่มตัวอย่างนิยามคำในลักษณะเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ หรือ เชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบท เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์การทดลองการนิยามคำ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การจัดประเภทคำนิยามของ ISO/R 1087 (ใน Picht and Draskau, 1985: 51-54) ซึ่งแบ่งรูปแบบการนิยามคำออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. **นิยามโดยบอกถึงลักษณะทางความหมายของสิ่งนั้น** (intensional definition) เช่น การนิยามคำว่า อากาศยาน (aircraft) ว่า "อากาศยาน คือ ยานพาหนะใดก็ตามที่ใช้อากาศในการขับเคลื่อน"

2. **นิยามโดยแจกแจงตัวอย่าง** (extensional definition) เช่น การนิยามคำว่า อากาศยาน (aircraft) ว่า "อากาศยาน ได้แก่ บอลลูน เรือบิน ว่าว เครื่องร่อน หรือ สิ่งอื่น ๆ ที่บินได้โดยใช้เครื่องยนต์ในการขับเคลื่อน"

3. **นิยามโดยอาศัยบริบทเพื่อให้เข้าใจความหมายสิ่งนั้น** (contextual definition) เช่น การนิยามคำว่า อากาศยาน (aircraft) โดยให้คาดเดาความหมายคำว่า อากาศยาน จากประโยคที่ว่า "เขาเดินทางจากทวีปยุโรปไปทวีปอเมริกาภายในเวลา 24 ชั่วโมงโดยใช้อากาศยาน"

จากการนิยามทั้งสามประเภทข้างต้นดังกล่าว พบว่า การนิยามคำโดยบอกถึงลักษณะทางความหมายของสิ่งนั้น (intensional definition) และการนิยามโดยแจกแจงตัวอย่าง (extensional definition) เป็นการนิยามโดยอาศัยความรู้แบบอรรถศาสตร์คำศัพท์ (lexical semantics) ในขณะที่การนิยามโดยอาศัยบริบทเพื่อให้เข้าใจความหมายสิ่งนั้น (contextual definition) เป็นการนิยามโดยอาศัยความรู้แบบอรรถศาสตร์บริบท (contextual semantics)

การทดลองด้วยแบบทดลองการนิยามคำ จะนำไปสู่ข้อพิสูจน์ที่ว่าระบบความหมายของคำในภาษาไทยของผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติมักเป็นการเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ (lexical semantic) และระบบความหมายของคำในภาษาไทยของผู้พิการด้านการได้ยินมักเป็น

การเชื่อมโยงคำโดยเชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบท (contextual semantics) จริงหรือไม่ ผลการทดลองครั้งนี้ ไม่ได้มุ่งนำผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน แต่มุ่งเปรียบเทียบผลที่ได้จากแบบทดลองการเชื่อมโยงคำและแบบทดลองการนิยามคำในแต่ละกลุ่ม เนื่องจากในการศึกษานำร่องพบว่าคนปกตินิยามคำที่เห็นกับคำที่ได้ยินด้วยนิยามเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ในการศึกษาขั้นทดลองจึงให้กลุ่มตัวอย่างนิยามคำที่เห็นเท่านั้น โดยผลที่ได้จากการทดลองนี้จะนำไปเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการเชื่อมโยงคำในกลุ่มตัวอย่างที่ทดสอบด้วยการเห็นคำต่อไป ส่วนผลที่ได้จากการทดลองการนิยามคำ แสดงความถี่และค่าร้อยละของรูปแบบการนิยามในแต่ละประเภทได้ด้วยตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 รูปแบบการนิยามคำของคนปกติ ผู้พิการด้านการมองเห็นและผู้พิการด้านการได้ยิน

รูปแบบการนิยามคำ	คนปกติ		ผู้พิการด้านการมองเห็น		ผู้พิการด้านการได้ยิน	
	ความถี่	%	ความถี่	%	ความถี่	%
บอกถึงลักษณะทางความหมาย (intensional definition)	1,552	86.22	1,715	95.28	178	9.90
แจกแจงตัวอย่าง (extensional definition)	2	0.11	2	0.11	17	0.90
ให้บริบทประกอบ (contextual definition)	195	10.83	39	2.17	1,548	86.0
ไม่ตอบสนอง	51	2.83	44	2.44	57	3.20
รวม	1,800	100.00	1,800	100.00	1,800	100.00

จากตารางที่ 5.1 พบว่า การนิยามคำที่อยู่ในกลุ่มการเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ (lexical semantic) อันได้แก่ การเชื่อมโยงโดยบอกลักษณะทางความหมายของคำ และการเชื่อมโยงโดยแจกแจงตัวอย่างนั้น พบมากในกลุ่มผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติ โดยผู้พิการด้านการมองเห็นนิยามโดยบอกลักษณะทางความหมายของคำ เช่น นิยามคำว่า "แม่" ว่า "เป็นคนเป็นผู้ให้กำเนิด" 1,715 ครั้ง จากจำนวนคำที่ต้องนิยามทั้งสิ้น 1,800 คำ คิดเป็นร้อยละ 86.22 ส่วนคนปกตินิยามทั้งสิ้น 1,552 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 86.22 และพบในกลุ่มผู้พิการด้านการได้ยินน้อยมาก คือ พบเพียง 178 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.90 ส่วนการเชื่อมโยงโดยแจกแจงตัวอย่างพบน้อย

มากในทั้งสามกลุ่ม โดยกลุ่มผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติพบเพียง 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.11 เท่ากันในทั้งสองกลุ่ม ส่วนกลุ่มผู้พิการด้านการได้ยินพบ 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.90

ส่วนการนิยามที่อยู่ในกลุ่มอรรถศาสตร์บริบท ซึ่งได้แก่ การนิยามโดยอาศัยบริบทเพื่อให้เข้าใจความหมายสิ่งนั้น เช่น นิยามคำว่า "หนังสือ" ว่า "น้องของผมอ่านหนังสือต่าง ๆ" พบมากในกลุ่มผู้พิการด้านการได้ยิน 1,547 ครั้ง จากจำนวนคำที่ต้องนิยามทั้งสิ้น 1,800 คำ คิดเป็นร้อยละ 85.90 ซึ่งพบมากกว่าคนปกติมากกว่า 7 เท่า คือในกลุ่มคนปกติพบ 195 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.83 และพบมากกว่ากลุ่มผู้พิการด้านการมองเห็นถึงเกือบ 40 เท่า โดยพบการเชื่อมโยงคำในลักษณะดังกล่าวเพียง 39 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.17 (ดูตัวอย่างการนิยามคำของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเพิ่มเติมในภาคผนวก ก)

ส่วนผลที่ได้จากแบบทดลองการเชื่อมโยงคำและแบบทดลองการนิยามคำในแต่ละกลุ่มแสดงผลทั้งสองการทดลองได้ด้วยภาพที่ 5.1

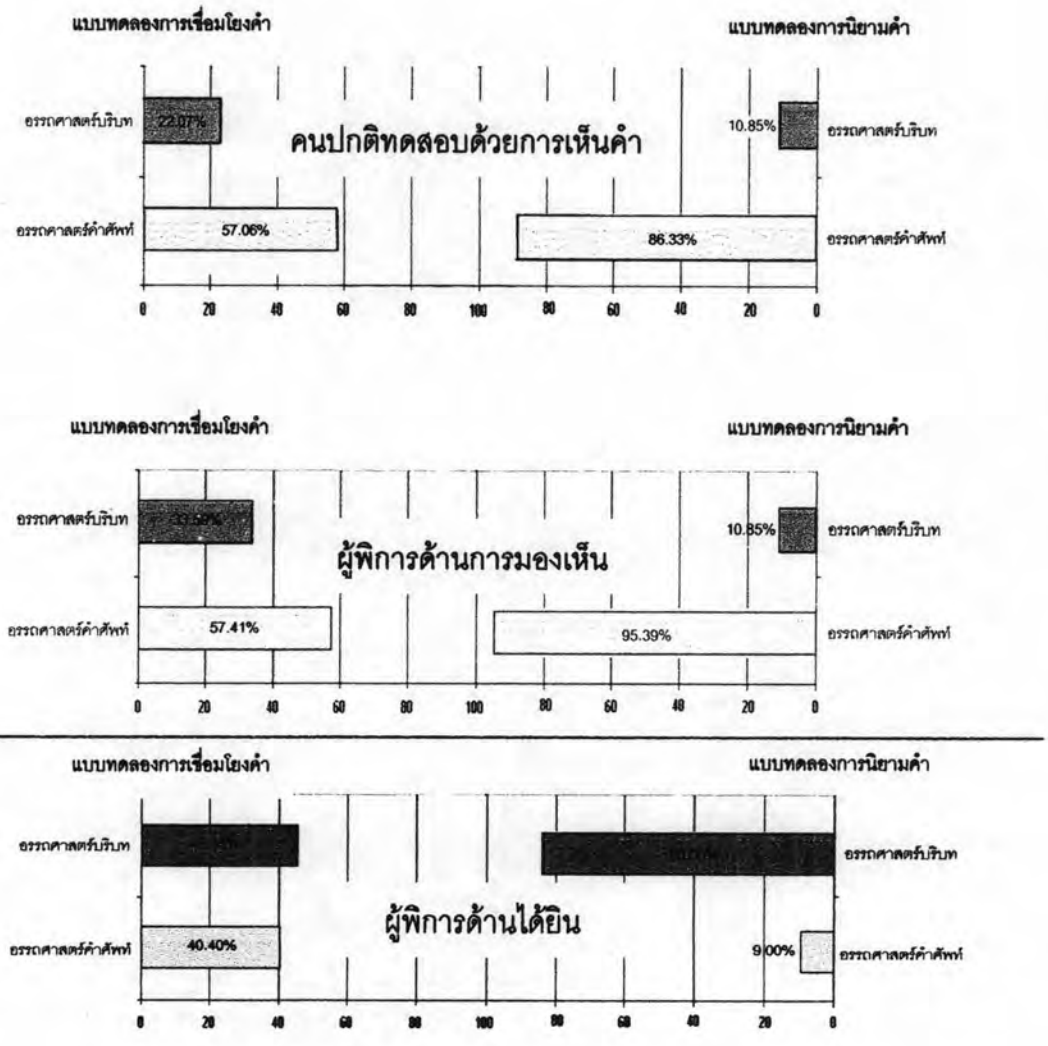

ภาพที่ 5.1 แผนภูมิเปรียบเทียบผลจากการทดลองด้วยแบบทดลองการนิยามคำและแบบทดลองการเชื่อมโยงคำในกลุ่มผู้พิการด้านการมองเห็น ผู้พิการด้านการได้ยิน และคนปกติ

จากภาพที่ 5.1 พบว่า ผลการทดลองด้วยแบบทดลองการนิยามคำสรุปได้ว่า ผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติมักนิยามคำโดยเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ ในขณะที่ผู้พิการด้านการได้ยินมักนิยามคำโดยเชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบท ผลที่ได้จากการทดลองนี้ สนับสนุนผลที่ได้จากการทดลองด้วยแบบทดลองการเชื่อมโยงคำที่ว่า "ผู้พิการด้านการมองเห็นและคนปกติมักเชื่อมโยงอรรถศาสตร์คำศัพท์ (lexical semantics) ในขณะที่ผู้พิการด้านการได้ยินมักเชื่อมโยงอรรถศาสตร์บริบท (contextual semantics)"